

Thailand Communications Crisis Management

COVID-19 ประเทศไทยกับการรับมือ และสื่อสารภาวะวิกฤติ จากผลกระทบของไวรัสสายพันธุ์ใหม่

ถึงตอนนี้แล้ว ชื่อของ **‘ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่’** หรือ **‘ไวรัสอู่ฮั่น’** ที่กำลังระบาดหนักอยู่ขณะนี้ คงไม่มีใครตอบว่าไม่รู้จัก ซึ่งกลุ่มไวรัสโคโรนานั้น ถูกค้นพบครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1960 กลุ่มอาการในระยะแรก จะทำให้เกิดอาการเช่นเดียวกับโรคไขหวัดทั่วไปไม่ได้มีอาการรุนแรงมาก ในขณะที่ช่วงปลายปี ค.ศ. 2019 เดือนธันวาคม กลับพบพัฒนาการของไวรัสชนิดดังกล่าวได้พัฒนาเป็นสายพันธุ์ใหม่ต่างจากที่เคยพบในคราวก่อนซึ่งมีอาการตั้งแต่เล็กน้อย ปานกลาง ถึงรุนแรง และมีการแพร่กระจายเชื้อได้ ที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน โดยเป็นบริเวณที่พบผู้ป่วยมากที่สุดและคาดว่าจะเป็นแหล่งของโรค จากตลาดอาหารทะเลและสัตว์หายากในเมือง ซึ่งได้แพร่กระจายไปในหลายเมืองในประเทศจีนและหลายประเทศ เช่น ไทย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ในช่วงเวลาที่รวดเร็ว

สถานการณ์ในประเทศไทยนั้น พบนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนอายุ 61 ปี จากเมืองอู่ฮั่น เป็นผู้ป่วยรายแรก ที่มีอาการไข้หนาวสั่น ปวดศีรษะและเจ็บคอ ในระยะเวลาสองสามวันก่อนเดินทางมาที่ประเทศไทย พร้อมครอบครัว ซึ่งพบว่ามิใช่ ขณะเดินผ่านเครื่องตรวจจับความร้อนที่สนามบิน (thermo scan) จึงได้ถูกส่งตัวไปนอนรักษาที่โรงพยาบาลทันที ซึ่งทางโรงพยาบาลสามารถแยกเชื้อโดยวิธีการทางโมเลกุลพบว่าเป็นเชื้อ **‘ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่’** และได้รายงานไปที่องค์การอนามัยโลก โดยประเทศไทยได้ประกาศว่าเป็นประเทศแรกนอกเหนือจากประเทศจีน ที่มีผู้ป่วยไวรัสสายพันธุ์ใหม่ องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศตั้งชื่ออย่างเป็นทางการสำหรับเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โดยใช้ชื่อว่า **‘โควิด-19’** (Covid-19) ซึ่งย่อมาจาก **‘coronavirus disease starting in 2019’**

ผลกระทบ กับการท่องเที่ยวของโลก สู่ไทย จากวิกฤติ ‘โควิด-19’

นิตยสาร **ดิ อีโคโนมิสต์** ของอังกฤษ ได้เผยแพร่รายงานวิเคราะห์ของหน่วยงานวิเคราะห์เศรษฐกิจ **‘อีโคโนมิสต์ อินเทลลิเจนซ์ ยูนิท’** (อีไอยู) ซึ่งคาดการณ์ว่า ผลพวงจากนักท่องเที่ยวจีนจำนวนมากหลายล้านคนได้ยกเลิก ปรับแผนการเดินทาง ขณะระยะเวลาของการท่องเที่ยวออกไป เพราะเกรงความไม่ปลอดภัยจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่นี้ เกิดการชะงักของนักท่องเที่ยวจากจีนในต่างประเทศของจีนจะกลับไปสู่ระดับปกติอย่างน้อยคือไตรมาส 2 ของปี ค.ศ. 2021 จึงส่งผลให้ภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลกจะได้รับผลกระทบราว 80,000 ล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 2.49 ล้านล้านบาท

โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดคือกลุ่มประเทศอาเซียน ที่บรจใน 20 อันดับแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของชาวจีน ที่จะสูญเสียรายได้ประมาณ 7,000 ล้านดอลลาร์ หรือราว 218,300 ล้านบาท หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของความเสียหายของการท่องเที่ยวทั่วโลก เพราะยอดนักท่องเที่ยวชาวจีนหายไป 30-40% ในขณะที่กลุ่มประเทศในยุโรปและอเมริกา ได้รับผลกระทบไม่มากนัก เพราะสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่มีในกลุ่มประเทศ ดังกล่าวมีเพียงประมาณ 4% ซึ่งถือว่าไม่มากนัก

ในขณะที่ประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้แถลงว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งถือได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ใน ค.ศ. 2020 นี้ เป็นอย่างมาก รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการเจ็บป่วยและการตายคาดว่าจะเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจไทย ทำให้จีดีพีไทยจะลดลงจากประมาณการเดิม โดยผลกระทบรุนแรง ในภาคการท่องเที่ยว ธุรกิจเคมีภัณฑ์ สันทนาการ และสิ่งทอ โดยข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คาดการณ์ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะหายไป 5 ล้านคน และรายได้หายไปราว 2.5 แสนล้านบาท

ดร.พจน์ ใจชาญสุขกิจ

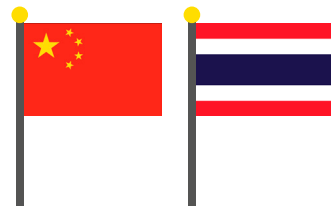
ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์และสื่อสารองค์กร
" www.drphot.com "

นักสื่อสารเชิงกลยุทธ์แบบบูรณาการ ด้วยประสบการณ์กว่า 25 ปี ในด้านการบริหารยุทธศาสตร์ สื่อสารการตลาด แบนด์ ภาพลักษณ์ขององค์กรจนถึงระดับชาติ ผู้บรรยายในระดับปริญญาโท-เอก ให้กับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มีผลงานวิชาการกว่า 300 ผลงานกับตำแหน่งที่หลากหลาย ทั้งด้านธุรกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการเป็นนายกสมาคมประชาสัมพันธ์ไทย

แนวทาง เพื่อรับมือ แก้ไข สื่อสารภาวะวิกฤติ รับมือกับผลกระทบของไวรัสสายพันธุ์ใหม่

ในส่วนของการรับมือกับ แก้ไข จากโลก สู่ไทย ด้วยการสื่อสารภาวะวิกฤติ รับมือกับผลกระทบของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ นี้ ซึ่งควรมีแนวทาง ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศ ระดับองค์กร และภาคประชาชน ดังมี ข้อเสนอโดยรวม ดังนี้

- 1.** พิจารณาใช้มาตรการฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข อย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของการคัดกรองผู้ป่วย การระวัง การรักษา การติดเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ในระดับมาตรฐานโลก
- 2.** ตั้งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน เพื่อติดตามสถานการณ์โรคอย่างใกล้ชิด มีระบบการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ เพิ่มการเฝ้าระวังที่โรงพยาบาล และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือโรคติดต่ออุบัติใหม่ มีประกาศการแจ้งเตือนโรคในผู้เดินทาง ให้หลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีภาวะระบาดมาตรการ แนวทางที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการช่วยเหลือ สร้างความร่วมมือ
- 3.** สร้างนวัตกรรม ในการการคัดกรองผู้ติดเชื้อ มีเทคโนโลยีที่สามารถตรวจจับไวรัสได้ด้วยความแม่นยำสูง ทำให้ทราบผลการตรวจได้รวดเร็ว

จับกับความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย

จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นักท่องเที่ยวชาวจีนกลายเป็นแหล่งรายได้หลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย นักท่องเที่ยวจากจีนได้มาท่องเที่ยวประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเสมอมาโดยในปี ค.ศ. 2010 สามารถสร้างตัวเลขรายได้การท่องเที่ยวได้ถึง 1 แสนล้านบาทขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนถึง 10% ของรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมดจากต่างประเทศ และล่าสุด ในปี ค.ศ. 2018 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากจีนจำนวน 10.9 ล้านคน มีรายได้การท่องเที่ยวกว่า 5.43 แสนล้านบาท คิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด

สถานการณ์ดังกล่าว แน่นนอนว่า นอกจากผลกระทบทางด้านส่งออกแล้ว การท่องเที่ยวย่อมได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก จากรายได้ที่คิดเป็นสัดส่วนถึง 30% ของรายได้ทั้งหมด

โควิด-19

การป้องกันตนเอง

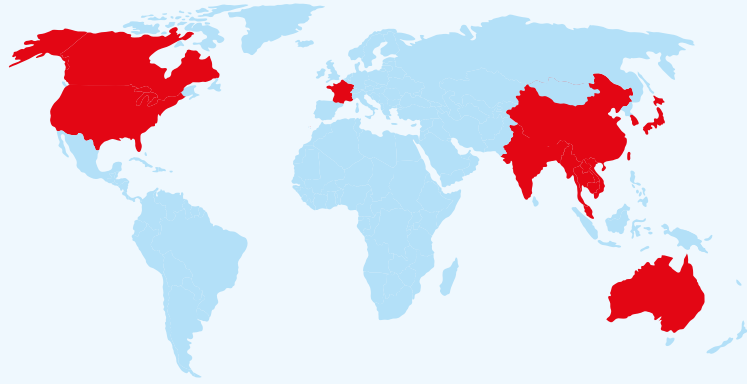
พบแพทย์

สวมหน้ากาก

ล้างมือบ่อยๆ

ไทย 43 คน

- หาย 31 คน
- ตาย 1 คน

ทั่วโลก 93,103 คน

- จีนแผ่นดินใหญ่ 80,267 คน
- นอกจีน 12,836 คน

เสียชีวิต 3,121 ราย

- จีนแผ่นดินใหญ่ 2,981 ราย
- นอกจีน 221 ราย

4. กำหนดมาตรการแก้ไขรับมือ และการสื่อสารทั้งด้านต่างประเทศ และในประเทศ รวมถึงด้านการปกครองทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น ด้านการพาณิชย์ ด้านการศึกษา และส่วนราชการเพื่อบูรณาการร่วมกันในส่วนที่เกี่ยวข้อง

5. สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยของภาครัฐและเอกชน อีกทั้งส่งเสริมการเร่งการพัฒนารักษา การผลิตยาและวัคซีนเพื่อต้านเชื้อไวรัส ดังกล่าว

6. การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล เช่น หน้ากากอนามัย ใว้อย่างเพียงพอ สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ เตรียมบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอ ต่อการรับมือในสถานการณ์

7. มีแนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติ แผนรองรับแผนประชาสัมพันธ์ ควบคู่ไปกับการเตรียมการทางด้านจิตวิทยาด้วย ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้น และควรรับมือ ต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างไรบ้าง

8. เร่งสร้างความชัดเจน การเปิดเผยข้อมูล รูปแบบ วิธีการ แนวทางปฏิบัติไปยังหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน

9. ศึกษา รวบรวม เรียบเรียง วิจัยผลกระทบ จัดเตรียมที่รูปแบบแนวทาง วิธีการ และจัดสรรงบประมาณสำรองเพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาคประชาชน ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งด้านการท่องเที่ยว การลงทุน และอื่นๆ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

10. เป็นที่ปรึกษา แนะนำ จัดทำแผนฟื้นฟู อุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในประเทศ มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการ บริษัท ชุมชนบุคคล ต่างๆ ในภาคการท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดน้อยลง

11. จัดตั้งศูนย์พิเศษในการสื่อสาร สื่อความ ให้ข้อมูล ตอบคำถาม รับเรื่องราวและให้แนวทางแก้ไข การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การผลิตสื่อ ที่เข้าใจง่าย แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับไวรัส โรคระบาด รวมถึงการอำนวยความสะดวกต่อการป้องกันการติดเชื้อเบื้องต้นแก่องค์กรบุคคลทั่วไปอย่างรวดเร็วและครอบคลุม อย่างเข้าถึง และรวดเร็ว

12. ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารและดิจิทัล การบริหารข้อมูล ข่าวสารทั้งงานมวลชน สื่อสารมวลชน เพื่อประชาชนต้องใช้อิทธิพลทุกครั้งในการรับข่าว โดยเฉพาะ Social Media ต้องพิจารณาความน่าเชื่อถือของบัญชีผู้ใช้งานที่เผยแพร่ข่าวนั้น พิจารณาเนื้อหาข่าวอย่างละเอียดรอบคอบโดยเปรียบเทียบกับข่าวจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบแหล่งข่าวที่ถูกอ้างถึง สอบถามผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเข้าใจและสามารถยืนยันเนื้อหาที่ปรากฏในข่าวได้ ไม่ส่งต่อและไม่แชร์ข้อความที่ดูเกินจริงและไม่ได้รับการยืนยัน และควรติดตามข่าวสารจากแหล่งที่เชื่อถือได้

13. เร่งประเมินผลกระทบ ในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยา ทั้งด้านกายภาพ ภาพลักษณ์ วิกฤติสร้างความมั่นใจให้กลับคืนมาโดยเร็วกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยว นักลงทุน ผู้ประกอบการ ภาคประชาชนทั้งในและต่างประเทศ และกำหนดแนวทางแก้ไข ป้องกันในอนาคต

14. การเรียนรู้ จากกรณีศึกษา ที่ประเทศไทยได้พบ แล้วประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทาง รวมถึงศึกษา กรณีศึกษาของต่างประเทศที่แก้ไข ทั้งปัญหา ภาพลักษณ์ การสื่อสาร และภาวะผู้นำในการแก้ไขภาวะวิกฤติ จนได้รับการยอมรับ เช่น สหรัฐ และสิงคโปร์ เป็นต้น

เมื่อการแก้ไขภาวะวิกฤติ เป็นความเสี่ยงของประเทศ องค์กร และประชากร จึงจำเป็นต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม โดยใช้แนวคิดด้านการจัดการ และการสื่อสาร เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขวิกฤติ ทำให้กลับมายกระดับการแข่งขัน สร้างโอกาส เพิ่มมูลค่าให้กับประเทศ ในที่สุด